

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben hához hordva	Felére	Negyed évre	Egy évre
200	100	50	100
Felére	Negyed évre	Egy évre	
100	50	100	

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdaiárság”, főút 51. sz. a. hova hirdetések, közértesítési pénzeszközök a kiadásokból a hivatkozott kiadóknak.
Hirdetések díjai:
 Hirdetési díj az első sorban 100 ar.
 Minden következő soron 50 ar.

Szerkesztőség:

Az arad-esanádi egyesült vasutak palotájában, fővá. a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
 Bármilyen levelet csak ismert kéztől fogadjunk el.
 Kéziratokat vissza nem küldünk.

A balázsfalvi érseki szék.

Arad, augusztus 3.

(—s) V a n c s a Jánosnak, a balázsfalvi érseknek halálával egy igen nagy fontosságú egyházi állás üresedett meg, melyre ugyan az elhunyt érsek is minden tekintetben érdemes férfi volt, amennyiben nemcsak emelkedett jellemű és felelősségteljes gondolkozású főpap vala, hanem egész életén keresztül őszinte híve volt a magyarok és magyar-románok közötti békés modus vivendi eszméjének. Csak hogy ez a kiélesedett nemzetiségi viszonyaink közepette meg mind nem elég. A román nemzetiség kebleiben lelketlen hazáruulók oly gyűlöletes hangulatot szítanak a magyar állameszme és annak fennállása ellen, még pedig tulzott, elferdített és valótlan vádakkal, melyeket a magyarság terhére rónak, hogy mindezek ellenében távolról sem elég, ha egy egyháznagy a haza érdekeit csupán a vádaskodások közönyös vagy talán elítélő megfigyelésével veli megvédeni, hanem itt a pozitív és határozott cselekvés terére kell lépnie, s konkrét eszközökkel és módon kell akadályokat gördítenie a nemzetiségi izgatás útjába, mert különben az agitáció elharapózik. Szóval az olyan exponált helyzetű állásokra hivatottaktól, minő a balázsfalvi érsek, a magyar államnak rendkívüli tevékenységet kell kívánnia saját érdekében.

Vancsa János e rendkívüli mértéknek nem felelt meg. Tevékenysége nem volt olyan pozitív és határozott, hogy a magyar állam érdekében sikereket mutatott volna föl, s ennek folytán természetesen a nemzetiségi izgatás termelt gyümölcsöket. Vancsa olyannyira át volt hatva a magyarok és magyar-románok közti békés viszonygyőzelmének reményétől s oly-

annyira megvolt győződve ennek szükségéről és okvetlen bekövetkeztétől, hogy egyházmegyéje zavargó elemei ellen megtorló intézkedéseket alkalmazni szükségtelennek tartotta. Ez az oka annak is, hogy a hirhedtté vált laczfalusi lelkeszt. L u k á c s o t sem tartotta szükségesnek megrendszabályozni, pedig hatáskörébe tartozott volna.

Az események sajnos — azt igazolják, hogy az ilyen magatartás nemcsak nem közömbös, hanem egyenesen veszélyes a magyar államra nézve, s azért most, midőn a balázsfalvi érseki szék ujjonnan lesz betöltendő, az ország méltán azon várakozással néz elébe a kinevezésnek, hogy az új érsek elődjének jeles tulajdonságait a hazafisság, szigorúság és erélyesség tulajdonaival egyesítse magában. A jelölteket az egyházi színóduš kandidálja ugyan, de a kinevezés jogát, tehát a döntést Ő Felsege gyakorolja apostoli királyi jogainál fogva a miniszterium, illetve a szakminiszter felelőssége mellett, mindig oly módon, hogy ujabbi jelölést is elrendelhet, ha a kandidátusok közül egyiket sem tartja kinevezésre érdemesnek. Ennél az állásnál a hangsúlyozott nemzetiségi körülmények miatt kétszeres fontosságban tűnik fel annak jelentősége, hogy a magyar királyt ilyen legfőbb kegyuri jog megilleti, s hogy a magyar kormányának elhatározó befolyása van az állás betöltésére. Ezen speciális okok miatt, melyek nálunk Magyarországon dominálnak, csakis ez a kinevezési rendszer, amely különben századokra visszanyúló történeti multtal bír, az egyedül indokolt, mert csakis ez hozhat összhangot az egyház és az állam közti viszonyokba, s azért Nagyvárad tudós főpapjának, bármily ekes szónoklatban és bármily tudományos ala-

pon fejtette is ki nézetét, azon véleményét, mely a magyar király ezen legfőbb kegyuri jogát vitatta, sőt tagadásba is vette, minden igaz hazafinak leghatározottabban el kell ítelnie.

S z a p á r y Gyula gróf és C s á k y Albin grófnak, kiktől a kinevezés nagy részben függ, hazafisságában és tapintatos körültekintésében nincs okunk kételkedni, hogy azt az egyént fogják Ő Felsegenek kinevezésre ajánlani, ki a haza érdekei szempontjából a legalkalmasabb s legmegbízhatóbb s aki egyuttal képes lesz oly irányban hatást gyakorolni, hogy az izgatásokkal felvezetett híveit felvilágosítsa és meggyőzze arról, hogy ebben az országban minden ajku állampolgárnak jogai teljesen egyenlők.

A kinevezés bizonyára egyuttal ismét egy meghazudtolása lesz az ellenzék azon vádjának, hogy Szapáry Gyula gróf a nemzetiségekkel pártérdekek kedvéért paktál.

Belföld.

Miniszterváltások.

A „P. Hirlap” írja tegnapi számában: „Őszi miniszter-váltások hírére vesszük ma Bécsből, még pedig megbízható forrásból. Szögyény-Marioh László, a király személye körüli miniszter ugyanis, már szeptember végén Berlinbe megy mint monarchiánk nagykövete s helyére gróf C s á k y Albin vallás- és közoktatási miniszter van kiszemelve. Hogy ezzel egyben ki foglalja el a mostani kultuszminiszter tövises székét, arról értesülésünk még csak hozzávetőleges kombinációt sem tartalmaz; jelzi azonban, hogy a miniszterváltás egyuttal az elkeresztelési kérdés békés megoldásának útját nyitja meg. Hogy ezzel kapcsolatban a kabinetben egyéb változás is

TÁRCSA.

— Augusztus 4. —

A kioskából.

— Irta: Bede Jób. —

A kioskban ülök drága ennivalók között valósággal (nem költői ábránd) s innen írom önnek e goromba levelet durva plajbászszal és a notiszomból kiszakított lapokra úgy a hogy jön. Illatos léánderek hajolnak reám s egy-egy rózsaszín virág, olyan a milyent én magának téptem, lehull a kezemre. Ide fogom hát ezt a virágot is és küldöm. Viselje gondját kérem holnapig, a míg ismét lesz kioskbeli levél és léándervirág. Itt az árnyékban nincs is jobb dolog, mint magára gondolni és órákka változtatni gondolatomban azokat a pillanatokat, a melyeket közelébe tölthettem.

No így lássa, lassanként belejövök abba a hangulatba, a melyre szerelmes levelet lehet írni. Persze szerelmes levelet durva ironnal, rongyos papiroson a kioskban, a míg a kellner megöl az udvariassággal s míg a távolból egy kintornának a notái kísértének. „Csak azért, csak azért” — a mi a „Madarász”-ban is így van. Aztán meg az én szerelmes levelem olyan lenne, mint egy ősi napnak verőfényes, beteg sugara, holott maga a ta-

vasz teljes erejű ifjuságot óhajtja, a nyár perzselő lángjával. Fényességet óhajt, a mely vakitson, zajos örömeit és egy egész világ rajongó hódolatát. Követeli az imádatást mindenkítől, ha most nem is egészen, később bizonyosan. Még most elég egy szál virág, négy nyphetos, egy tubarózsa, később egy egész virágos kert kell, gyémántfoglalatban és legtovábbra egy gyémántos kert kell akár virágfoglalat nélkül.

Nézze el kérem a gyöngöseségemet, hogy erős vagyok a női tulajdonságok megítélésében. Bimbójában megjósolom, hogy mivé fejlődik mindnyájunk öröme és gyönyörűségére.

Minden napon küldhetek azonban én is virágokat, sőt kosárszámra küldök, ha jó napot szerezhetek magának vele. De csak halavány szegélye lesz ez annak a virágosnek, a mi önt el fogja árasztani. Kérem azért beszéljen le róla, de ha nem, nyujtsa ki kezét egy küssé a virágos alól és fogjon el egy-egy szálát az enyém közül is.

Mindezeket így szépen, nyugodtan elgondolom a kiosk-előt. Hallom is, hogy becsülgetik a virágokat, a dicsőséget és érzem is, hogy az én fásult szívem egy kevéssé oldódni kezd. Látom a szállongó, szerteszét röpkedő virágokat és hallom az illattár leve-

gőjében könnyü suhogásukat. Ah! édes drága álmok, melyek visszahoznak nekem egy szebb, boldog időt, egy gyermekleányt, ki szent volt, perczeket, a mikor azt hittem, hogy szeretjük egymást és végtelen szomorú napokat, egy temetést. Temetést bizony, a milyen még sohasem volt. Zugott a világ minden harangja és gyászruhába öltözött, a kit csak láttam, fekete fátyolt vont szemé elé az ég is és sötétbe borultak áldott hegyeim.

Azóta mostanáig nem foszlott el a látóhatárról a gyászfátyol. Látom most is, a hogy szakadozott, meghalványult rongyai előttem lebegnek a fényes levegőben, mint ezüsthullámok között egy-egy fekete sáv.

De a fák között áttörő napsugárban rózsaszín könnyü kabátok látszanak, finom csipkék és egy ingerlő váll, alabástrom nyak. Vidám nevetést hallok már és incselkedő pajkos beszédeket, az örömeimnek és a boldogságoknak csengéseit. És mind jobban csábitanak, vonzanak, bátorítanak és biztatnak, hogy vegyüljek közéjük, de nem úgy a hogy eddig voltam, nemcsak külső szíjben, de szívvel-lélekkel a máért a máért és semmire egyébre nem gondolván.

Magáért édes, csupán maga miatt vannak ezek a változások. Az etundeok, melyekben próbálgatom az én őszinte jó kedvemet vissza-

végbe fog menni, az előrelátható. A kormány a kérdésben békét akar s mivel az egyház törekvései is ily irányban haladnak, várható, hogy az ország nagyfontosságú belső reformjainak parlamentárius tárgyalása a hosszúság, de azért nem kevésbé mellékes viszályt a lehetőséghez képest elintézve találja. A kabinetben minden esetben meg van a törekvés arra, hogy egyházipolitikai ügyek kezelésében az egyensúly helyreálljon s a korábbi évek könnyű és kényelmes elintézési módjához visszatérjenek. Fennebbi hírünk ozáfolatára egyébként el vagyunk készülve; éppen azért már eleve jeleznünk kell, hogy értesülésünk pozitív alappal bír s a kabinet politikája is az imént megjelölt irányban fejlődik.⁴

A valuta-szabályozás keresztülvitele.

A valuta-törvények mind a magyar, mind az osztrák pénzügyminisztérium részéről átküldettek már a királyi kabinet-irodának, úgy hogy a szentesítés ma vagy holnap megtörténik. A törvények közzététele augusztus 8. vagy 10-ére várható. Jelenleg a két kormány között a törvények keresztülvitelére vonatkozó eljárás állapították meg. A magyar pénzügyminisztérium képviselői, Belházy és Nyedi miniszteri tanácsosok Bécsbe érkeztek, hogy az osztrák szakelődőkkel a keresztülviteli eljárás tekintetében megállapodásra jussanak. Első sorban azon rendszabályokról van szó, melyek megelőzendik az érmeveretést. Ilyenek a bécsi és körmezbanyai pénzverdék számára szükséges berendezések és beszerzések sat. Főleg a magán számlára való pénzverés és arany díj állapították meg, hogy mielőbb meg lehessen kezdeni a pénzveretést magán számlára is és ekkép az arany beözönlése a szabad nemzetközi forgalomból elősegíttessék. Meg fogják állapítani az érmeveretést is, melylyel a pengő-értéknek még forgalomban levő tiz, hat és három krajczáros darabjai fognak bevonatni. Az osztrák értékű váltópénz bevonása fokozatosan fog történni, az új pénzveretésnek arányában. Ellenben a két forintok és negyedforintosok bevonásáról külön törvény fog intézkedni. Az erre vonatkozó javaslat az öszszel terjesztetik a parlament elé. Végre megállapítják azt az összeget is, melyen az osztrák-magyar bank aranyrudakat lesz köteles beszerezni.

Aratás után.

Arad, augusztus 3.

Igy aratás után, amikor a parlamenti politika szünetel s amikor a diplomácia furdózik: mint az emberi gondolkodásnak

varázsolni, mind a mesterüket juttatják eszembe. Ha valahol leányokat, asszonyokat látok vidáman és gondtalanok: azonnal bírálom. Ha mosolyognak édesen, eltűnődöm és végre is, tagadjam, be kell vallanom: hogy a kegyed mosolya az egyetlen igazi, ha megrezzentik szemek árnyát: be kell ismernem, hogy ez csak utánzat; ha szólnak: a hangjaik csengése nem valóság; a hajuk illata nem a kegyedé; a kezeik bizonyos puha érintése, nem a maga melegségével való. Minden utánzat, hívságos kontárkodás, minden kegyedet utánozza bajokban és szeretetreméltóságokban mindenki. De csak azért történnek csábos utánzatok, kedveskedések és hizelgések, hogy el ne teledjem soha a magával töltött percekkel és utánna küldjem mindörökké fékezhetlen vágyaimat.

Igy gondolkozván és sort sor után vetvén az üres papírra, lassankint néptelen lesz a kioszk környéke. Hallgatagul alkonyat száll a fák köz és nyugodt valami levegő, a mely én fázom és didergek. Valami sejtelmes árnyékok lebennen meg körülöttem. Beszélgetek egy kevéssé velük és eltűnődöm fogalmak, ideák és hipotézisek magyarázatai felett. Egy szó felett vergődöm néha egyes erőmmel, egy fogalmat bontok elemeire rettenetes fáradsággal és meggyötörtten érzem végre, hogy semmi célja nem lehet ennek a munkának.

Csak azt veszem észre, hogy magános szobáim, unalmas könyveim, papírjaim és írá-

szüneti tárgya, szőnyegre kerül a mezőgazdasági politika.

Sajnos, hogy ebben a par excellence mezőgazdasági államban hosszú időn át valósággal hiányzott a rendszeres, előre megtervelt mezőgazdasági politika.

Csak kapkodtunk, csak kísérleteztünk idáig.

Itt csatornázni akartunk, ott a baromtenyésztés fejlődésére mutattunk.

Amodább a közutak kérdésénél akadunk meg; imidább a mezőgazdasági ipar fejlesztése nyomult előtérbe.

Egyszer a kisebb földhitel tisztázásában látták a megváltást, másszor a vámrendszer reformját sürgettük.

Némelykor árvédelem államosítása tűnt ügy föl, mint minden baj gyógyító szere; olykor meg a termelési ágak okszerű megváltoztatása.

Es mind e kérdések, mind e sürgetések között egyre laviroztak az ugynevezett szakértők is meg a laikusok is, akik természetesen prepotenciával szóltak a tárgyhoz.

Nagy sokára azután tisztult a helyzet. Látható irány kezdett kibontakozni.

A földművelési kormányzat a mezőgazdaság egész terét fejlesztő munkába fogott.

Meghozott az erdőrendezési, a halászati, a vízjogi törvény.

Eletbe lépett az új szállítási tarifa s az új kereskedelmi törvény.

A Tisza szabályozása az egész vonalon rendszeres, tervszerű munkában van s a Vaskapu megnyitását ezrek dolgoznak.

A közúti törvény tisztázott.

Szervezve vannak a meteorológiai állomások a vidéki központokon is.

Különösen a lótenyésztés ügye már évek óta annyi figyelemben részesül, hogy az első tenyésztő államok közé jutottunk.

De nem fordítottak elegendő gondot a szarvasmarha s különösen a levágásra szánt ökörtényesztés s a finom gyapjút adó birkaállomány fejlesztésére.

A mezőgazdasági ágnál a nemesítéshez hozzá kell látni és épp úgy államtelepeket kell létesíteni, mint hogy a lótenyésztés javára történt.

A földművelési minisztérium szakértőt ad ki, amelyben a maga reformrendeleteit s az állategészségügyi kimuta-

sokat, nemkülönben mezőgazdasági tudósításait közli állandó tudósítóinak referendái nyomán.

Most, hogy az aratás munkája véget ért és szép reményeink vesztével van okunk töprengeni a jövő felett: a miniszterium közzétette táblázatos kimutatását Magyarország aratási eredményéről.

Ez a statisztikai kimutatás fogja uralni az osztrák és magyar terménybörzét; da nagy befolyással lesz a gabona-árak alakulására az egész Közép-Európában, annál is inkább, mert ma már kétségtelen, hogy a föld kerekéségén az ideitermény-hozadék kisebb, mint a múlt évi volt s mert az északon meggyülemlett bajok következtében egyre fejük felett lebeg az az orosz politika, amely a belső veszedelmek ellen az óvszert mindenha a külső kitörésekben kereste és találta meg.

Ugyanezzel a munkálattal kapcsolatosan jelent meg egy új intézménynek az országos chemiai intézetnek szervezeti szabályrendelete is.

Ezt az új intézményt minden esetre üdvözléssel fogadjuk, mert minden más haszontól eltekintve, alkalmat fog nyújtani arra, hogy a gazdák és kereskedők terményeiket, áruikat mérsékelt díj mellett, vegyileg megvizsgáltathassák, továbbá a különféle tápszerek és kereskedelmi cikkek vegyi összetételének megvizsgálása által alkalmat fog nyújtani arra, hogy kiki magát ama megkárosodásoktól megóvja, amelyek egészségügyi és kereskedelmi szempontból figyelmet érdemelnek.

Persze, mindezek, amiket most itt elmondottunk, az olvasó közönség legnagyobb részében, mint nem szenzációs dolgok, aligha bírnak érdekeltséget kelteni. De hát ki tehet róla, hogy élni nem csak jó, hanem kell is; és ki tehet róla, hogy Magyarország sorsa és jövője a mezőgazdaság fejlesztésétől függ s hogy semmi téren nincs akkora nagy szükség a tervszerű, lankadást nem ismerő munkára, mint az agrikultúra terén!

Örömmel konstatáljuk most, hogy e tervszerű, szorgos munkásság a mezőgazdasági politika összes vonalain megindult.

Külföld.

Változások az orosz kormányrendszerben.

A „Standard” szerint fontos változások állanak küszöbön az orosz központi kormányzati rendszerben. A czár miniszterelnököt fog kinevezni, aki egyedül felelős az uralkodónak és a ki a miniszteri tárczákat ki fogja osztani. Az első ilyen miniszterelnök hír szerint *Abaza* lesz.

Oroszország közeledik Angol-Indiához.

A „Times”-nek jelentik Kalkutából: Szinbában az a hír kering, hogy három orosz csapatosztály a *Pamir-fensík* egész *Hindu kúsig*, tehát azon területet, a honnan Janoff ezredes a múlt évben visszavonult, újra megszállotta.

Időjárás.

Légnomás: reggel 7 órakor 752.0 mm., délután 3 órakor 752.2 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor $0^{\circ} + 20.7$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 24.2$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor D. 4, délután 2 órakor D. 7. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 3 milliméter égháborúval.

A kolera.

— augusztus 3.

Triesztből írják augusztus 2-ről: Torre Annunziátában (a nápolyi kikötőben) ma köztött ki az Albany angol gőzös, mely Taganrogból, az azovi tengerről jött és melyen me-

netközben két halálos kimenetelű koleraeset fordult elő; a hajót ez okból Maltában visszautasították és nem engedték meg neki, hogy ott szemet vegyen fel. Torre Annunziátában kapott szemet és élelmi szereket, azonban vesztegzárba kellett mennie.

Pétervár, augusztus 2. Ide érkezett hírek szerint Moszkvában és Rjasanban is több koleraesetet konstataáltak.

Graudenz, augusztus 2. Laskovitzból jelentik, hogy Porsch, a mozgó-posta hivatalnok Graudenzből a vonattal oda érkezett s mint-hogy koleraegyanusnak találták, orvosi rendeltetle ott marasztalták.

Pétervár, augusztus 2. A szent zsinat legutóbbi vallásos procezzsiókat rendelt el. Az orvosok azonban elleneztek az egyházi körmeneteket, mert nagyobb tömegek növelik a kolera veszedelmét.

Kitajev, nisni-novgorodi ügyvédet Baranov kormányzó az uszó-kórházba rendelte büntetésből azért, mert azt a hirt terjesztette, hogy a kolera nem is létezik s hogy hasztalan gyötrik az embereket. Kitajev immár kiállotta büntetését, amennyiben koleras betegek és koleras halottak mellett három-három napon és három éjszakán keresztül teljesített virrasztó szolgálatot.

Pétervár, július 2. Zaryzin, kerületi város, mintha kihalt volna, mert a rendkívüli heves módon fellépett kolera miatt a városból majdnem minden lakos elmenekült.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben		Vidéken	
házhoz hordva:		szétküldve:	
Egész évre	12 frt — kr.	Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	6 frt — kr.	Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt — kr.	Egy óra	1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinté ide utalando minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy héti ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

Aradmegyei telep Krassóban.

— Az új alvidéki telepek. —

Bethlen András gróf földművelésügyi miniszter az ország délvideki részében fekvő állami birtokokat abból a czélból tekintette meg, hogy mily mértékben alkalmasok azok arra, hogy azokon hosszabb bérleti időre alapított közép-terjedelmű gazdaságok létesíthetők. A földművelésügyi miniszter egyelőre 3 községnek telepítését tervezi. Ezekre vonatkozó előmunkálatok már befejezést is nyertek.

A czél, a melyet e telepítéseknél szem előtt tartott, az volt, hogy egyrészt alkalmas talaj kiválasztása folytán fejlődésképes telepek létesíthetők; másrészt, hogy a telepesek oly vidékekről hozassanak, a hol a mezőgazdaság már fejlettebb s egyuttal a lakosság földbirtokhoz juttatása agrárpolitikai szempontból kívánatos. Gond fordítatik arra is, hogy a telepesek lehetőleg egy vallásfelekezethez tartozzanak, hogy így az egyöntetűség nemcsak nemzeti, de vallási tekintetből is meg legyen, a mit úgy a templom, mint az iskola ügye kívánatosá tesz. A telepítő uradalom ugyanis a közszélekre szolgáló területeket díjtalanul adja a telepes községnek.

Egyik ily telep a Temesvár melletti Vadaszardó területén létesíttetik. Itt 3800 kat. hold kitűnő földön 138 szentesi református család fog tanyát ütni. A kiosztott terület 5—50 hold között váltakozik. A telepesek között van Mokry a jónévi buzánemesítő is.

A másik telepes község a krassó-szörény-megyei Bálincz község mellett lesz. A részben kitűnő, részben középminőségű 4200 kat. hold földet 130 kispelegi (Aradmegyey) és 100 makói református család foglalja el, a kik között hármas fogásra

osztott egyenként 16 hold területet osztanak ki.

A harmadik telep Bácsmegyében Bogojeva község mellett létesül. Ide Szlavoniából 60 magyar család települ vissza és ugyancsak Bogojeváról 90 család részeseül a földosztásban. A házhelyre szolgáló területek Bogojeva község belterülete mellett hasították ki és jelentékeny emelkedésére szolgálnak magának a községnek is.

Ezekon kívül még két nagyobb telepítés is van terve véve Krassó-Szörénymegyében, A földművelési miniszter szándéka az, hogy oda Békésmegyéből jöjjenek a telepesek, a hol tudvalevőleg a földműves-osztály a legkevésbé van abban a helyzetben, hogy tulajdonhoz juthasson. Hogy ezek a telepítvények azokon a területeken nemzeti missziót is teljesíteni hivatják, azt talán alig szükséges külön kiemelni.

HIREK.

Augusztus 4. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Domonkos. — Protestáns naptár: Domokos. — Görög-keleti naptár (július 23.): Fókasz. — A nap kél 4 óra 43 perczkor, nyugszik 7 óra 28 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Augusztus 7. A gyoroki szépitő-társaság ülése.

Augusztus 10. Arad város közgyűlése d. u. 4 órakor.

Augusztus 13, 14, 15. Lőrincz napi díjlövészet az aradi lövöldében.

Augusztus 13—15. Ügyvédi kongresszus Győrött.

Augusztus 14. Az aradi iparosifjak táncvizsgálma a városligetben.

Augusztus 14. Lótenyésztési jutalomdíjak kiosztása a vásártéren.

Augusztus 22. Orvosok és természetvizsgálók ülése Brassóban.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— Személyi hírek. Fábrián László főispán tegnap reggel családjával a szepesmegyei Barlangligetre utazott, honnan visszatérvén 8-án a közigazgatási bizottság ülésén elnökölni fog. — Végig Auréli királyi jószágigazgató hat heti szabadságra elutazott. Távollétében Schwerteczky Ede vezeti a jószágigazgatóság ügyeit. A jószágigazgató szabadságát csanádmezei bassarága-szionfal gazdaságán tölti. — Szemeré Pál honvédörnagyszegedről Aradra érkezett. — Singer Eduárd bécsi hírlapszerkesztő városunkban tartózkodik.

— A hivatalos lapból. A király Sarkózy Auréli, Fejérmegye alispánjának a harmadosztályú vaskoronarendet, Dellhopf Gusztávnak, a horvát-szlavon országos kormány osztálytanácsosának nyugdíjaztatása alkalmából a harmadosztályú vaskoronarendet, Czanyuga Józsefnek, a magyar nemzeti múzeum itkáranak nyugdíjaztatása alkalmából a Ferencz József-rend lovagkeresztjét és Hanniker Pálnak, Szent-György szab. kir. város községi tanítójának sok évi hű szolgálatá elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta.

— Milyen idő lesz? Az időjósító táviratok dolgában rendeletet bocsátott ki a kereskedelemügyi miniszterium. Ebben értesíti a postaigazgatóságot, hogy a központi meteorológiai intézet időjósító táviratokat, melyeket díjmentesen továbbítanak, a közönséggel közölni kell, oly formán, hogy az táblára függesztendő ki, olyan helyen, hol azt a publikum mindig láthassa. Aradon az időjósító telegrammos tábla a postahivatalnál van kiakasztva és tegnap a következő jelzés volt rajta:

Augusztus 4.
Változó felhőzet
Szeles
Hősüllyedés
Eső.

A legutóbb érkezett időjósító táviratokat lapunk mindig közölni fogja.

— Miniszteri köszönet a Neuman-czégnek. Neuman testvérek aradi szeszgyáros czég az „Arad-Gáj külvárosi kisedővoda“ czéljaira 5000 frtos alapítványt tett. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a nevezett czégnek, ezen áldozatkész és hazafias alapítványáért, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

— Közigazgatási bizottsági ülések. Aradmegye közigazgatási bizottsága f. hó 8-án hétfőn délelőtt 9 órakor ülést tart. Ugyan-

csak e hó 8-án délután 4 órakor ülésezik Arad város közigazgatási bizottsága is.

— Jekelfalussy Aradhoz. Jekelfalussy József miniszteri osztálytanácsos azon alkalmából, hogy az országos statisztikai hivatal főnökévé lett kinevezve, Arad város törvényhatóságához szívélyes hangu leiratot intézett, amelyben hivatalos működéséhez a város támogatását kéri.

— Ülésező bizottság. Tegnap délután fél 6 órakor ülésezett Párcz István gazdasági tanácsos elnöklete alatt a kövezési- és közlekedési bizottság is könyvek és kisebb munkálatok átvétele tárgyában.

— Csökkenő járvány. Örvendetesen megcsökkent városunkban a difteritisz-esetek száma. A múlt héten 13 esetről érkezett jelentés a főorvosi hivatalhoz. Egy eset halálalossal merült fel.

— Jóváhagyott alapító levél. Neuman testvérek czég által Gáj külvárosban emelt óvodára vonatkozó alapító levelet a vallás és közoktatásügyi miniszterium jóváhagyva leküldte a városhoz és intézkedett az iránt, hogy ezen 5000 frtos alapítvány az alapítók nevére kötvényeztessék.

— A koronázási jubileum megörökítése végett Toldy László, dr. budapesti főlevéltáros most azon fáradozik, hogy összegyűjtse a fő- és székváros levéltárában s az utókor számára elhelyezze mindazon köleményeket, amik csak megjelentek a magyar sajtóban a jubilaris ünnepekről s azok előzményeiről. Az aradi lapok tegnap kapták meg a főlevéltáros kérelmét, az illető példányok átengedéseért.

— Népesedés. Arad város területén a múlt héten született 16 fi és 15 nő, összesen 31, meghalt 9 fi és 9 nő, összesen 18. A születések aránya 36:2 pro mille, a halálozások aránya pedig 21:0 pro mille.

— Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Puskov Péter új-aradi járási irnok, okleveles tanítót állami tanítónak nevezte ki s a temesmegyei kir. tanfelügyelőséghez osztotta be.

— A tiszthelyettes ur csákója. Kinos eset színhelye volt kedden reggel, — mint nekünk egy szemtanu beszéli — a németsági nagyvendéglő. Fleischmann kapitánnyal élén a vendéglőben időzött az Uj-Aradon elszállásolt huszártisztikar néhány tagja. — Deutsch Ferencz új-aradi építőmester Zimmér Mátyás nevű társával szintén betértek a korcsmába s leültek az asztalhoz, melyen egy tiszthelyettes csákója hevert. Deutsch fuvarosa, aki szintén betért egy itókára, véletlenül feldöntötte a saját pálinkáját, amelytől megnedvesült a csákószalag. Deutsch felkapta a csákót s szalagját megtörölte és mentegődzött az időközben eltávozott kocsis helyett, hogy nem szándékoság, hanem az asztallap repedt volna döntötte fel a poharat. Fleischmann kapitány azzal felelt a mentegődzésre, hogy beszólitott négy huszárt s azokkal Deuschot kidobatta az utcára. A boldogtalan oly szerencsétlen ülésett, hogy ballábának alszárcsontja kettétört. Az eset, melyet Zimmér Mátyás az ezredesnek még Uj-Aradon feljelentett, általános megbotrározást keltett.

— Lukács Gyula dr orvost Aradról a nagyváradi kórházhoz orvossá nevezték ki Molnár István dr helyébe.

— Az egyéves önkénytesek. A közös hadügyminiszterium az egyévi önkénytesek szolgálata ügyében rendeletet adott ki. Az első részben kimondja, hogy azokat az egyévi önkényteseket, a kik a kezelési szaknál szolgálnak, nem lehet czimzetes altisztekké kinevezni. A második részben pedig kimondja, hogy azokat az önkényteseket, a kik előreláthatólag leteszik a tartalékos tiszti vizsgát, czimzetes szakaszvezetők néveznek ki.

— A súlyos vádak. Egy délvideki vármegye, Krassó-Szörény egész tisztkarát a lilegyalázatos vádak kerültek most nyilvánosságra. Még nem tudni, kiket fognak meggyalázni; a vádlottakat-e, vagy a vádló.

kat. Mindez a vizsgálattól függ, mely ugyan csak hatalmas, eddig még csak állítólagos szennyest van hivatva feltárni. Nem részletezzük a vádatokat, itt vannak szép sorjában, amint megjelentek a temesvári „Reform“-ban, több krassó-szörényi polgár interpellációjaként **J a k a b f f y** főispánhoz:

1. Van-e tudomása **Jakabffy** főispán urnak róla, hogy a megyének olyan hivatalnokai is vannak, akik elítélt felekeknek a megyei levéltárból száz forintért adogatnak eredeti okiratokat?

2. Van-e tudomása a főispán urnak arról, hogy a megyei tisztviselők közt olyanok is vannak, akik hamis nyugták mellett a megyei pénztárból pénzeket vesznek föl és ezeket aztán céljaikra fordítják?

3. Ha **Jakabffy** főispán urnak erről nincs tudomása, akar-e ezen állításokról bizonyosságot szerezni olyképen, hogy esetleg sajtóbíróság útján deríttesse ki igazak-e, nem igazak-e a vádak, melyek a maguk általános voltában az egész tisztviselői kart gyanúsítják?

— **Puticiu Traján** volt aradi gör.-kel. román theologiai tanárt, az új temesvári román plébánost e hó folyamán fogják hivatalába installálni nagy ünnepek között.

— **Narczászati czéllövészet.** A gyalogság és tüzérség közös narczászati czéllövésze ma tartatik meg a tüzérségi lövöldén **Lippán**. Részt vesz benne háziezredünk négy zászlóalja és a 7. tüzér-dandár két ütegeből alakított hadtest területéről nagyon sok törzs és főtisztet fog **Lippára** vonzani s igen valószínű, hogy **Lippa** város közönsége tömegesen fog a lövöldére tolni, hogy szemtanuja legyen az érdekes látványosságnak, melyben ezuttal először lesz alkalmuk gyönyörködni.

— **Sulyos baleset.** **Grün Ferencz** új aradi lakos hasonlevő fia kedden a határban, hol a huszárezred végzett szakaszgyakorlatokat, egy futam alkalmával a lovak elé került, s néhány ló keresztülgázolt rajta. A fűsúlyos sérüléseket szenvedett, állapota reménytelen.

— **Szemle.** Az **Aradon** állomásozó 3-ik honvédhuszárezred e hó 9-én kedden löszemlét tart, mely után a századok **Fakertre** és **Glogovácra** mennek s úgy fognak a lugosi szakaszgyakorlatokra vonulni.

— **Gyilkosság a czirkuszban.** **Csabán** tegnap este — mint lapunknak írják — megint gyilkosság történt. A czirkuszban előadás közben egy **Ladányi** nevű szolgálégény összeveszett **Filári** **Endre** rendőrbiztossal. Veszekedés közben **Ladányi**, a ki már régóta forralt boszút a rendőr ellen, kapát ragadott és azzal kettéhasította **Filári** koponyáját.

— **A vőlegény párba.** **Ziffer Alfréd** dr. szegedi orvos jegyben járt egy előkelő úri leánynyal kétszer visszaadta neki a jegygyűrűt. **Guttman Géza**, a vasuti leszámító hivatal tisztviselője, a miatt sértően nyilatkozott róla, minek következtében provokálta. **Guttman** segédei becsületbíróság elé vitték a dolgot s a becsületbírók **Ziffert** először parhajképtelennek, másodsor, négy hónap múlva parhajképesnek ítélték. A parhajozók megveredtek bandázs nélkül, harc képtelenségig. **Ziffer** dr. a jobb hóna alá hat centiméter hosszú vágást kapott, amely elmeszette az összes izmokat és a két ütőeret. **Guttmann** bal szemöldökét, szemgolyóját és arcát egész a szájáig ketté vágta a kard. Szemvilágát elvesztette s mellén és jobb kezén is megsérült.

— **Felgyújtott urasági kazlak.** **Pusztadombegyházról** írják nekünk, hogy **Wassmer báró** Antal uradalmában két óriási kazal buzát felgyújtottak s a 4000 frt értékű termés hamuvá lett. A gyújtózással csanádme gyei parasztszociálizmusok vannak gyanúsítva.

— **Öngyilkosság.** **Kocsuba Pável** ter-novai lakos lakása ajtajára felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen.

— **A vármegye szakácsa.** Kéves vármegye dicsekedhetik olyan jeles szakácsosai, mint **Aradvármegye**. S nem tudták ezt a derék embert megbecsülni csak azért, mert szeretett poharat hajtogatni. Elcsapták. E feletti elkecsereedésében még

több poharat hajtogatott fel a garatra, mint rendes körülmények között. Bevitték a torony alá **Barók** rendőrhadnagy elé.

— Hogy hívják?

— A vármegye szakácsának.

— A nevét mondja meg!

— Semmi köze hozzá!

— Be fogom csukatni, ha nem viseli magát illendően.

— Ahhoz az urnak nincs joga, azt szeretném én látni.

— No ha szeretné, hát le kell csukni!

S úgy lön. Az érdekes szakács tegnap fél délután döngötte a köter ajtaját, persze hiába. Kijózanodása után kiszélesítik a tudását egészen a letartóztatás jogi kérdéseig. Magyarázatokkal a kihágási bíró fog szolgálni.

— **Elmebeteg.** **Brecz Károly**, baracsházi tanító, egy krajczár nélkül **Aradra** jött. A szerencsétlent letartóztatták csavargás miatt. Egész viselkedése csendes örület jeleit mutatja. Visszatolonczoltatott.

— **Jutalom a gondos anyának.** **Kis-Zomboron** **Szikla** **Károly** drné mozgalmat indított olyan célból, hogy a környék népe közül azon anyák, kik gyermekeiket kitünő gondval ápolják, esetről-esetre megjutalmaztassanak. Az ilyen anyáknak érrefelé nálunk elég jutalom szokott lenni a férjemuram — csókja.

— **Ribillió.** **Szencz Gusztáv** volt főpinczér szabadságot vett magának tegnapi virradóra széles jókedvében a Szabadságtéren botrányt rendezni. A vállalkozó szellemű férfi lakat alá tévedött.

— **A tekintély.** **Serák Károly** fő és székvárosi állatkerti igazgató **Aradon** tartózkodása alkalmával leszidott egy rendőrt, a miért figyelmeztette, hogy sátabot alakú fegyverrel töltve ne tartsa. A budapesti rendőrség a tárgyalást befejezván az iratokat ítélethozatal végett megküldte az aradi kihágási bírósnak.

— **Új jogczím.** **Mámoros** atyafit támogatnak a rendőrségre. A mámorával egy kis garázdálkodás is kapcsolatos.

— Hát mit művelt kend? — rivall rá szeliden egy sarzsi.

— Könyörgöm: óvintézkedtem.

— Mi a tatárt csinált?

— Hát igenis: óvintézkedtem a kolera ellen.

— **Zalogházi árverés** lesz ma **Weisz Dávid** zálogintézetében, mire az érdeklődőket e helyen is figyelmeztetjük.

— **Pályázat.** A marosvásárhelyi tvszéknél jegyzői áll. 2 h. a. A pécsi tvszéknél II. oszt. jegyzői áll. 2 h. a. A trencsényi tvszéknél aljegyzői áll. 2 hét alatt. Az eperjesi tvszéknél II. oszt. jegyzői áll. 2 hét alatt. A debreczeni pénzügyigazgatóságnál gyakornoki áll. 14 nap alatt. A zilahi tvszéknél jegyzői áll. 2 hét alatt. A n. k. k. indai jbiróságnál albirói áll. 2 hét alatt. A f. m. f. fővárm. hivatalnál II. oszt. vámtiszt. áll. 3 hét alatt. A szvidniki jbiróságnál albirói áll. 2 hét alatt. A s. a. -új helyi tvszéknél II. oszt. jegyzői áll. 2 hét alatt. A billédi jbiróságnál albirói áll. 2 hét alatt. A lugosi tvszéknél aljegyzői áll. 2 hét alatt.

H y m e n.

Felső-teszéri Hofbauer Lajos, aradmegyei főpénztári ellenőr, szombaton délután 6 órakor esküszik örök hűséget a minoriták templomában **Dörner Mariska** kisasszonynak, **Dobiaschi József** tekintélyes aradi kereskedő bájos unokahúgának.

Gyászrovat.

Vörös Ignác kurticsi birtokos elhunytáról — mit tegnap tudattunk — a következő gyászjelentést vették:

Scháder Mária mint unokahug, **Baloghné** szül. **Vörös Lujza** és **Amália** mint testvérek saját, nagy számos rokonaink nevében is mély fájdalommal tudatják szeretett nagybátyja, illetőleg testvérük és rokonuk **farádi Vörös Ignác** z n a k, folyó évi augusztus hó 1-én, az esteli órákban, életének 78-ik évében, hosszas betegség után bekövetkezett jobblétre szenderültét. A boldogult hült tetemei aug. 3-án, délután 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a kurticsi családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő gyászmise áldozat augusztus 5-én fog a szentmártoni róm. kath. templomban az egék **Urának** bemutatni. Béke hamvaira! Kurtics, 1892, aug. 2.

Bienenstock Gusztávné szül. **Schallinger** **Hermína** élte 23-ik s boldog házasságának harmadik évében — írja buttyini levelezőnk — tegnap délben hosszú szenvedés után jobblétre szenderült. A fiatal asszony korai halála széles körben a legmélyebb részvétet keltette. Temetése ma délután lesz. Nyugodjék békében!

S P O R T.

A budapesti nyári löversenyek. Az idei nyári löversenyek aug. 7-én kezdődnek és 8 napot vesznek igénybe. Versenyek lesznek aug. 7., 9., 11., 14., 15., 18., 20. és 21. napjain.

A vadászat ideje megnyílt. Augusztus 1-én fűj és fogoly — vogelfrei. Visszhangzik is a vidék lapjaiban az örömtől. Ez alkalmat arra akarjuk felhasználni, hogy érdekköreink figyelmét a vad értékesítésének rendszeres, az ország köz- és vidéki pontjain leendő, tervbevételére hívjuk fel. Tudjuk, hogy létezik ily egylet a fővárosban, a tagok buzgóságán nem is fordul meg. De nem kívánhatjuk, hogy ez egylet üzletszerűen foglalkozzék a vad értékesítésével. Erre állandó képviselő kellene, ki szervezni a vadnak piacot és kelen-dőséget biztosító méltányos árt szerezni tudjon.

Egyletek, Társulatok.

— **Az „aradi dalegylet“** augusztus hó 4-én oszűrtökön, este 8 órakor, rendes helyiségében, választmányi ülést tart, melyre a t. választmány tagjai pontos megjelenésre kérének. A z e l n ö k s é g.

— **Az aradi vendéglősök és kávéosok ipartársulata** 1892. évi augusztus 4-én, délután 3 órakor folytatólag rendkívüli közgyűlést tart a városháza emeleti kistermében, melyre az ipartársulat tagjai ez uton is tisztelettel meghivatnak. A z e l n ö k s é g.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** Az általános ó- és újszentanna-i temetkezési egylet alapszabályait a m. kir. belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

M u l t s á g o k.

— Aradon és környékén.

— **A kurticsi tanulóifjúság** által a kurticsi tanulók felségélyezésére július 31-én rendezett táncmulatság a lehető legjobban sikerült. A négyest 44 pár táncolta. A vigan mulatókat a reggeli 5 óra vetette csak haza. Ott voltak:

A s s z o n y o k: **Botta Döméné**, **Berkovics Rezsőné**, özv. **Binéth Jakabné**, özv. **Cinpuliga Györgyné**, **Fülöp Józsefné**, **Gebelesiu Lázárné** (Sajtény), **Hankó Antalné**, **Knöpfungher Józsefné**, **Kripp Vilmosné**, özv. **Leitner Sándorné** (B.-Csaba), **Lövinger Ferenczné**; **Madden Tomné** (Mác.a), **Menczer Arminné** (Szent-Márton), **Mironu Vazulné**, **Rusu Béliáné** (Kisjenő), **Schmiedt Józsefné**, **Ursu Miklósné** stb.

L e á n y o k: **Binéth Berta**, **Bruckner Hermína**, **Fischer Regina** (B.-Csaba), **Gebelesiu Lukréczia** (Sajtény), **Hirschmann Katicza**, **Huss Antonia**, **Miron Zsófia**, **Plopu Lukréczia**, **Rusu Lujza** (Kisjenő), **Simon Aurélia** (Radna), **Spitzer Zsenike** (B.-Csaba), **Schattlesz Teréz** (Arad), **Schmiedt Lujza**, **Schmiedt Jusztin**, **Schwartz Emma**, **Ursu Katicza** stb.

Színház.

— **Arad nyári színháza.** **Zemplényi Sándor** és társai tegnap nyújtották be **Arad** város tanácsához a tőlük követelt felvilágosító adatokat és pótkérvényt a nyári szinkör felépítésére vonatkozólag. Kérvényük azon alapra helyezkedik, hogy **Arad** város közönsége — tekintet nélkül arra, ki lesz az igazgató — okvetlen megkapja a nyári szinkört. A beadvány több pontjait a következőkivonatban ismertetjük:

a) Kérvényezők ragaszkodnak továbbra is ahhoz, hogy a szinkör 10 évi tartamra adassék ki bérbe.

b) A **Baross-parki** telken, mit a város egyedül az építkezésre adna, hajlandók felépíteni a szinkört minden kárpótlás nélkül s 40 év leteltével a szinkört a város tulajdonába engedik át.

c) Kívánják, hogy az épület jelzőlappal kötéssék le jókarbantartás céljából.

d) Ha a szinkört a város építéné fel, kényezők hajlandók azt a megszabandó bérszám fejből bérbe venni s mindazon biztosítékot megadni, mit bármely igazgatótól a város megkövetelhet.

e) Kényezők teljesen alávetik magukat a szinügyi bizottság követelményeinek, a mit velők s a művezetővel szemben a bizottság bármikor érvényesíthet.

f) Végül kényezők a szinkör tervét készek a tanácsnak, vagy a szinügyi bizottságnak bemutatni, ugyszintén azon tervfogatot illetve területet megjelölni, melyre a szinkör felépítésénél szükség van.

IRODALOM.

— Az Ország-Világ legújabb száma ismét tartalmas szöveggel és szép képekkel jelent meg. A B e n e d e k Elek jeles szerkesztésében megjelenő lapban Sziklay Jánostól, Hegedus Istvántól, Szomaházy Istvántól, Turi M. Istvántól, stb.-től találunk érdekes közleményeket. A jó és olcsó lap szerkesztősége Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz. alatt van.

VEGYESEK.

— Egy idegbajos nő öngyilkossági kísérlete. Flaskár József székesfehérvári háztulajdonosnak és városi bizottsági tagnak felesége öngyilkossági kísérletet követett el. Flaskárné huzamosabb idő óta szenvedett idegbajban. Vasárnap jött vissza radegundi kurájából s tegnap a székesfehérvári uszodában fürdött, a hol már valószínűleg öngyilkossági szándékából, a víz alá merült; úgy kellett kimenteni. Ezután elment egy kereskedésbe s ott egy kést vásárolt, a melylyel az éjszaka folyamán a gégéjét s bal kezén az izmokat és ütöket átmeteszte. A gyorsan előhívott Trummer Gyula dr. kerületi orvosnak még sikerült a nagyfokú vérvesztést elállítani annyira, hogy a nő már jobban van és felgyógyulása iránt semmi kétség sincs. Az öngyilkossági kísérletet valószínűleg elmezavart állapotban követte el.

— Furfangos csaló. A július hó 28-iki tolna-zombai vásáron az ottani uraság több eladótól szarvasmarhákat vásárolt. Az uraságnak nem lévén aprópénze, a kocsi három darab százassal váltás végett elküldte. Több helyütt járt a kocsi, de aprópénzt nem kapott. Egy furfangos csaló — a ki jelen volt, midőn az uraság kocsiát váltás végett elküldte — utána menvén a kocsihoz, kérdezte, hogy felváltották-e a három százast, mire a kocsi nemmel felelt. Ekkor a csaló azt mondta a kocsihoz, hogy őt az uraság utána küldte, hogy ha nem válthatta fel a százast, neki adja át, majd ő tudja, hol lehet azt felváltani. A kocsi eleinte vonakodott, de utóbb mégis átadta a három darab százast a csalónak, a ki azzal tovább állott. Mindez ideig nem sikerült a furfangos csalót kézrekeríteni, pedig a százassokat azóta már valószínűleg fölvaltotta.

— Román nemzeti ajándék Ferdinánd trónörökös menyasszonya számára. Furesz hangzó dolgot irnak Bukarestből, a hol a legsajátszerűbb történetek is különben nem valami szokatlanok. A román fővároska e nembeli legújabb nevezetessége annál érdekesebb, mert azzal a nászajándékkal függ össze, melylyel Ferdinánd román trónörökös-jövendőbeli alattvalói megakarják lepni szépséges Ferdinánd trónörökös királykisasszony menyasszonyát, Mária edinburgi hercegnőt. A két legolvasottabb bukaresti lap pár nap előtt azt a sajtószereven hangzó hírt közölte ugyanegy időben, hogy a rendőség a kormány megbízásából Bukarestben, Jassyban, Bakanban és más városokban házról-házra jár és az embereket, különösen pedig a vagyonosabb kereskedőket, arra kényszeríti, hogy egy gyűjtőívben irjanak alá egy diadémra, melyet a román nemzet a trónörökös menyasszonyának nászajándékul adni fog. A legkisebb összeg, a melyet alá kellett írni, tíz frank volt. Az említett két laphoz azonban mindenfelől panaszok érkeztek, hogy a rendőség a legkíméletlenebb tolakodással jár el a „gyűjtés” körül. A bukaresti államügyészség erre házkutatást tartott a két lap szerkesztőségében; az ügyészség ugyanis elszerette volna csipni azokat a leveleket, melyeket a két lap ebben a tárgyban közönségének köréből kapott, hogy aztán a panaszok ellen eljárasson. A panaszlevelekre nem tudtak azonban ráakadni. Ez az a pikáns történetke, melynek híre Bukarestből érkezik. A kormánypárti lapok persze siettek kijelenteni, hogy a

kormány semmitféle megbízást nem adott a rendőségnek, hogy egy diadém számára gyűjtson. Minthogy azonban a rendőség egy és ugyanabban az időben a mondott czélra Románia különböző városaiban tényleg „gyűjtött”, általános a vélemény, hogy a kormány az ügynek illetően való kissé botrányos színezetű szellőztetése következtében a „gyűjtést” hirtelen beszüntette.

— Véres multság. Rivarossában, Piemont egyik kisebb helyiségében, a múlt vasárnap véres utcái harcra keletkezett a rendőség és a lakosság közt, mely oly arányokat öltött, hogy San-Mauritióból lovas és gyalogos katonaságot rendelt be a polgármester és ostromállapotba helyezte a helységet. Az összeütközés oka kissé homályos. Annyi bizonyos, hogy Szt-Magdolnának, a város védasszonyának az ünnepét ülte a lakosság s a multság folyamán tánczra perdült a fiatalság, az öregebbek pedig bor mellett töltötték az időt. Ejjél tájban a hatóság be akarta szüntetni a multságot, a minek többen ellenszegültek. A vita vége lett, hogy néhányan a mulatozók közül hajba kaptak a jelenlevő rendőrökkel. A verekedés egyre veszedelmesebbé vált s nemsokára valamennyi karabiniert el volt páholva. A katonaság végre löfegyverét használta. Három ember elesett és közülök kettő nyomban meg is halt. A verekedés csak akkor ért véget, mikor San-Mauritióból a katonaság megérkezett. Az izgatottság folyton tart és a polgármester szükségesnek látta a katonaságot tovább is a helyégben marasztalni.

— Veszedelmes madarak. Két francia 500 papagájt vásárolt össze Braziliában, azonban közülök 300 már a tengeri uton elpusztult. Havreba érkezve, az egyik francia sulyosan megbetegszik; javulva Páris utazik és ismerősehez száll. Nemsokára megérkezik 40 papagáj — ennyi maradt meg — Párisba; a mely házba vitték, ott megbetegedett csakhamar nyolcz ember, még pedig torokgyulladásban és tüdőgyulladásban, a madarakat máshová szállítják, ott is tüdőgyulladások támadnak; e madarak csakhamar egész epidémiát okoztak Párisban. A legtöbb beteg 4-6-ik napon meghalt. Másutt is tapasztalták, hogy külföldi madarakkal fertőző betegségeket hurcoltak be; így 1880-ban Hamburgban, a hol nyolczan betegedtek meg, szinten tüdőgyulladásban (2 meghalt), mikor külföldi madarakat kaptak hajón.

— Az asszonygyűlölő Strindberg. Strindberg, a kitünő svéd író, köztudomás szerint a legnagyobb mértékben öngyűlölő. Legutóbb a gyöngébb nem iránt való ellenséges érzelmeit ugy tanusította, hogy egy asszonyt tetteg bántalmazott. A kisasszony bepörölte a költőt. David kisasszony a tárgyalás folyamán elmondta, hogy egy a költővel egy házban lakó ismerős családot meglátogatta, Strindberg durva szitkokkal illette. Mikor azonban másodsor látogatatt el, Strindberg nekirontott és ledobta az erkélyről. Mint hogy a kisasszony állítását két tanu is bizonyította, Strindberget a bíróság 115 korona fájdalomdíj és 200 korona fizetésére ítélte el.

— Hűség a hűségben. A párisi Figaró adomája. A nap süt. A hűség fullasztó. Négy hölgy ül együtt felig sötétes szobában. Egy hang: Mit tennének önök hölgyeim, ha megtudnák, hogy férjök megcsalta! Rögton boszút állának talán azzal, hogy viszont megcsalják őket? Soha! volt a megdöbbenő egyhangú válasz. Hogy-hogy? Én azért nem, szól az egyik hölgy, mert anyám jutna eszembe. Én azért nem, szól a másik, mert egy nőnek mindig becsülnie kell magát. És ön? — tették föl a kérdést a legnaivabbnak. Én azért nem, — mert nagy a hűség!

— Dinamit-lopás Párisban. A pisai löporraktárból, mint egy trieszti táviratból tudjuk, 32 kilogramm dinamit eltűnt. Néhány ortebőlói anarkistát gyanúsítanak a lopással, de eddig senkire sem lehetett a tolvajságot rábizonyítani.

— Szenzációs megtérés. Rómából írják: A nestoriánusok patriárkaja, M a r s i s n u n, kinek családjában e pápi méltóság már évszázadok óta öröklődik s az urniahi kath.-chaldei érsek, msgr. A u d o n Tamás előtt a katolikus hitvallást letette. A nestoriánusok, patriárkájuk e lépése által buzdítva, most esapatosan lépnek át a katolikus vallásra.

— Nihilista nyomda. Varsóban tegnap egy nagy nihilista nyomdát fedeztek fel. A rendőség több mint háromszáz gyanús embert fogott el

— Román agitátorok a kolozsvári ügyvédi kamara előtt. A kolozsvári ügyvédi kamara leszállítva arra, hogy Ratiu, Mihályiu és Corojanu román ügyvédek ellen megtegye a kellő intézkedést azért a perfidiáért, hogy ezek a magyar alkotmányra felesküdték hazaárulók szintén csatlakoztak a hírhedt bécsi deputációhoz. Mint most értesülünk, Ratiu tegnap volt köteles magát igazolni a kolozsvári ügyvédi kamara előtt bécsi utjáért. Mihályiu Tivadar augusztus 14-ig, Corojanu Gyula pedig augusztus 16-án, mint utolsó napon, köteles a kolozsvári ügyvédi kamara felhívására igazolását beadni. A kamara azután tárgyalás alá veszi a dolgot s bizonyára érdemük szerint fog elbánni a román agitátorokkal.

— Franciaország vasutain 9422 mozdony, 21,869 személyszállító és 233.155 teherkocsi jár-ke. Ha egy mozdonyt és ötven kocsit számítunk egy vonatra, 4663 vonatot lehet összeállítani, mely 4.663.000 embert szállíthat mindenféle irányba.

— Olaszország lakossága, a hivatalosan megállapított népszámlálási adatok szerint összesen 30.347.291 lélek. Legnépesebb Lombardia, melynek majdnem négy millió a lakosa, nevezetesen 3.932.111 lakos. Piemont népessége 3.252.738. 1891-ben 927.548 házasságot kötöttek. A születések száma volt 1.052.118 törvényes, 84.044 törvénytelen. — Meghalt 795.387 személy; a születések száma tehát 336.775-el multa felül a halálozások számát.

— Amerika petroleum-termelése. Az észak-amerikai Egyesült-Államok petroleum-termelése 1891-ben a legnagyobb volt, melyet eddig elérték. Termeltek ugyanis 50.150.000 hordót (1890-ben 46 millió s 1889-ben 35 millió hordó volt a termelés.) Az 50 millió hordóból 34 $\frac{1}{2}$ millió Pensylvania, New-York és Nyugat-Virginia államaiból eredt.

— Monte Carló legújabb halottja. Mult hó vége felé egy livornói fiatal olasz. Guiseppo Martinelli ugrott a tengerbe a monte-carlói szikláról. A borzasztóul összeroncolt testet nemsokára megtalálták s a halottonál nem találtak semmitféle értéktárgyat, holott értékes gyűrűt és lánczot szokott volt hordani. A fiatal ember bátyja, az öngyilkosság hírére Monte-Carlóba sietett és ott megtudta, hogy szerencsétlen öcsöse huszonnégy óra alatt ötvenezer lírát vesztett a banknál; nem tudta azonban megmagyarázni magának, hogy hova lett a szerencsétlen áldozat gyémántgyűrűje és órája. A rendőségnek azt mondták neki, hogy valószínűleg elzalogosította azokat. Ezen a nyomon haladva, aztán alkalma volt, az öngyilkos bátyjának a rablás egy másik nemével is megismerkedni, melylyel az embereket Monacóban kifosztogatják. A öngyilkos csakugyan elzalogosította értéktárgyait egy a Café de Paris-ban tanyázó zálogkölcsonznál, a ki a kétezer frankot érő tárgyakra négyszáz lírát adott kölcsön a következő emberséges föltételek mellett: A kölcsön ötven frank kamattal együtt tizenkét óra alatt visszafizetendő; ellenkező esetben az elzalogosított tárgyak a kölcsönző tulajdonába mennek át. Az öngyilkos bátyja csak nagynehezen és magas kamat fizetése mellett bírta visszakapni öcsöse értéktárgyait. Az ilyen „kölcsonnyületeket” egész nyíltan kötik a monte-carlói kávéházakban, melyekben az uzsorások mindig készen lesik a bank által kifosztogatott áldozatokat, a kiken még van valami rabolni való. Mégis csak szép ország az a Monaco.

— Megcsalt leány boszuja. A különben esendes Foggiában véres szerelmi tragédia folyt le, mely egész Olaszországban óriási feltűnést keltett. A tragédia hőse, D o n a d o n i Francesco gróf, hosszú utánjárás után meghódította a tizenhat éves S a l l a Tomasina szívet. Tomasina egy vico-garnicoi korcsmáros leánya s szépsége által az egész tartományban ismerték nevét. Nem szűkölködött udvarlókban, sőt akárhány előkelő családból származó kéréje is akadt. De a gargnicoi Vénus, azzal a kifogással, hogy még fiatal, valamennyi kérését kikoszorázta. Ha fiatal is volt ahhoz, hogy férjhez menjen, ahhoz elég idősnek érezte magát, hogy szeressen. Szerelmével a kicsapongó D o n a d o n i Francesco grófot tüntette ki, a ki a gyönyörű szép leánynak házasságot ígért. A gróf, a ki a közeli Foggiában lakott, az utóbbi időkben elhanyagolta Tomasinát, sőt anyyira ment indiskréciója, hogy a szép leány kegyével nyilvánosan dicsekedett. „Az ilyen leányt, tette hozzá a gróf, az ember megcsókolja, de nőül nem veszi.” A gróf eme nyilatkozata Tomasina tudomására jutott.

A megcsalt, meggyalázott leány e hó 19-én a közellevő Foggiába ment s a város legelőkelőbb utcáján megleszte csábítóját. Nem sokáig kellett várakoznia. „Jó napot signora, szólította meg a leány a grófot, aki lóháton közeledett felé, szeretnék véled egy-két szót váltani.” — „Félre az utból!” rivaltra a gróf, de a leányt ezzel el nem ijesztette. — „Akarod visszadni becsületemet, a melyet elraboltál?” kérdezte Tomasina. — „Nem.” — „Hát nem akarsz nélkülni venni?” — „Nem.” — „Akkor még csak azt mondom, hogy te magas társadalmi állásod daczára, semmirevaló ember vagy, a ki nem érdemli meg, hogy tovább éljen. Jó éjszakát, signora!” s ezekkel a szavakkal Tomasina tört dőfött a gróf szívébe. A gróf néhány perc múlva meghalt, Tomasina pedig, a ki egy darabig mosolyogva nézte szeretője holttestét, a rendőrségre ment s feljelentette magát.

CSARNOK

Bűnös volt.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti novellája. —
[14] Irta: **I. G. Gily Ede.**

— Félreismered őt anyám, ő imád engem s örökre boldogtalan lenne, ha máshoz mennék nőül.

— S mit szólnál hozzá, ha kétségtelesen bebizonyítanám neked, hogy legtávolabbról sem gondol arra, hogy téged vegegyen nőül?

— Az nem lehet, hisz mondta nekem, hogy egyetlen boldogsága én vagyok s házasságunk egyetlen életcélja.

— De mégis?

— Még akkor is boldogtalanul szeretném siromig s örömemre szolgálna, ha boldognak tudnám őt.

— Ez a felfogás az, mely nektek leányoknak, legtöbb, muló keserű órát szerez. A mily ferde ez a felfogás, épp oly oktalan. Hát méltó-e a te szerelmedre egy olyan férfi, a ki más szeretőt; nem lázad-e fel női büszkeséged, hiúságod a mellőztetés nyomán, s nem futja-e be arczodat a harag, a gyűlölet, a sértett önérzet pirja akkor, midőn látod, hogy hiába epkedsz az után, a kinek gyöngéd nemednél fogva fölötte állsz?!

— Nem, nem, anyám! Az őszinte, igaz érzelem kizárja az okoskodást, a ki okoskodik, az nem szerető. Ha a sors azzal vert meg egy leányt, hogy nem méltó egy férfi szerelmére, hogy nem tudja lebiincselni az imádatot, oh akkor a hibát, a törpéséget csak önmagában keresve fogja föltalálni.

— Elméletileg elég messze vagy már — jegyzé meg gunyosan Berkessyné — de ez nem a te hibád, hanem az enyém. Már kezdetben meg kellett volna akadályoznom, hogy Váry efféle elbizakodott Don-Juan-theóriát beszéljen be a fejedbe, a mely tulságosan fegékony akkor, midőn mellőzendő szélsőségek befogadásáról van szó.

— Feddés vagy szatira akar ez lenni? — kérdé felindulástól remegő hangon Bella.

— Vedd ugy, a mint neked tetszik! Csak nem akarsz felelősségre vonni, vagy rendretasítani engem?

— Bocsáss meg anyám, de ehhez a hanghoz részedről máig nem voltam hozzászólvá.

— Hagyjuk ezt! — viszonzá szemőldéit összehuzva Berkessyné. — Jövőd fontosabb, semmint méltatlanra pazarolt gyermekszerelem áldozatátul dobhatnók.

— Ne őt itéld el, inkább engem anyám!

— Téged csak makacsságodért s hiszékenységedért ítélhetnék el, de az ő büne sokkal nagyobb. Bele lopta magát gyermekszívedbe, hitegetett, amitott nemcsak téged, de engem is; s most, hogy egy bizalmas emberünk útján, a ki neki is bizalmasa, mihez tartás végett kérdést intéztünk hozzá, kijelentette . . .

— Gyorsan, gyorsan, ne gyötörj — sürgeté Bella.

— Kijelentette, hogy — bár csinos figura vagy — eszé ágában sincs, hogy komolyan vegyen.

Szegény Bella! Tördőfés nem fájhat ugy, mint az a seb, mely anyja szavai nyomán szívében támadt. Megsemmisülve hanyatlott vissza a kerevetre, elfödte arczát s könyekbe fojtá kétségbeesése, csalódása keserveit.

Berkessyné gondos mamához illő módon,

— kétes győzelmének most már biztos tudatában, — vigasztalni igyekezett leányát. De nem téveszté szem elől, hogy még nincsen teljesen készen, még meg kell előtte pendíteni az eszmét, hogy — addig is, míg végkép feledi a csapodárt — csak egy uton lehet elkerülni a világ szánó mosolyát és hogy ez az egy ut az oltárhoz vezet.

Sajátságos jellem volt az a boldogtalan leány. Szeretett véghetetlenül, kimondhatatlanul s nem jutott eszébe a mentő gondolat, nem támadt kétely lelkében, hogy a szerelmének tulajdonított nyilatkozat minden szava merő kohlomány. De hogy is kétkedhetett volna egy az élet nem egyenes utait, a véletlen körülmények összetalálkoztatásának mesterkelt szövvényeit nem ismerő ártatlan, tapasztalatlan leányka az édes anyja szavaiban? Midőn anyja újra előhozta a bárót, izgatottan ugrott fel, letörle könyeit s lázasan szívéhez kapva mondá:

— Ha meg is csalt az egyetlen lény, a kit siromig fogok szeretni, ne tudja, hogy érte szenvedek. Esküszöm hamisan szerelmet, mint tette ő, s azután messze innen, minél messzebb, a távolban talán nem fog olyan nagyon sajogni ez a szív, melyet ő tépett össze.

— Be fog heggedni sebed én édes gyermekem, az ő hazug szerelméért bőven fog kárpótolni a nemes báró igaz szerelme.

Karjaiba zárta gyermekét, arczán a megelégedés mosolya ömlött el. Bella félrevezetése várakozáson felül sikerült s a báró ügye meg volt nyerve.

(Folytatása következik.)

Táviratok.

Vancsa érsek temetése.

Balázsfalva, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Vancsa érsek temetése ma délelőtt ment végbe rendkívül nagy részvét mellett. A papok által vitt érczkoporsót nagy számu papság és Alsó-Fehérmegye tisztviselői élén kísérték a püspöki kastélyból a székesegyházba. A gyászmise után Grammer dr kanonok mondott gyászbeszédet, mire a koporsót a sirlóltba vitték, hol számos püspök nyugszik. Vancsa bethlen-szentmiklósi jószágát és 30 ezer forintot a nevét viselő egyházi alapítványnak hagyta. Rokoni általában kisebb mérvű hagyományban részesültek.

Megrabolt közjegyző.

Temesvár, augusztus 3. (Saját tud. táv.) Nagy-Szent-Miklóson ismeretlen tettesek betörték Simonsich királyi közjegyző lakásába, mialatt a család a dalárda multságán időzött. Elraboltak nagyszámu értékes ékszert, asztalkészletet, drágakövet, közte Mihálovics volt zágrábi érsek becses ajándékát, 500 frt készpénzt. A csendőrség a tettesek nyomában van.

Bismarck jeni beszéde.

Berlin, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) A „Tageblatt”-nak jelentik Londonból: Politikai körökben nagy feltűnést kelt Bismarck jeni beszéde. A lapok szerint hallatlanok a támadások, melyeket beszédeben Bismarck intézett Caprivi ellen, azok a látszólagos szabadelvű fordulatok pedig csak ravasz számításból erednek.

Kolera.

Pétervár, augusztus 3. (Saj. tud. táv.) Hivatalos jelentés szerint Penza városban és kormányzóságban 14, Rjasan városban 16 és Mentelinski kerületben 3 ember halt meg kolerában.

Közgazdaság.

Békés-Csabán és környékén a cséplés jávában tart, az eddig nyert terméseredmények

igen különbözök. A buza minősége sok helyen silány, az aránylag legkielégítőbb is gyenge, hektoliterenkint 65—68, 70, 73, a legjobb 75 kilós. Kat. holdankint (1600 öl) az egyes földek szerint — 56 hlrt ad, mint legyengébb eredményt, átlagban és legtöbbet 7—9 hektolitert és mint kitünő termést 10—11-et; az idei buzatermés tehát nem ütött be. Arpa szintén nem sikerült; mennyiségileg is kevés lett, alig 7—8 hektoliter, minősége pedig silány, a szem vékony, laza. Tenyeri rosszul szemesedik, krumpli és répa is elmaradt. A napszámberék csökkenő félben vannak; július hó első hetében fizettek még 1 frt 50 krt, most már csak 1 frt 20-at.

Szeszűlet.

— Augusztus 3. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 54.—, kicsinyben 54.50 hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósításai. —

Budapest, aug. 3. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Búza	bánsági	lanyha	8.20—8.85
	tiszavidéki	„	8.20—8.85
	pestvidéki	„	8.15—8.80
	fehérmegyei	„	8.20—8.85
	bácskai	„	8.20—8.85
—	—	—	—
Rozs	—	lanyha	6.90—7.10
Árpa	takarmány	lanyha	—
	égetni való sörfőzdei	„	—
Zab	—	szilárd	5.50—5.85
Tengeri	bánsági	lanyha	4.75—4.80
	másnemű	„	4.70—4.75
Káposzta-repcze	—	lanyha	10.75—11.—
Köles	—	lanyha	5.—5.20
Búza	tavasza	osend.	7.54—7.86
	junius 1892	„	8.21—8.23
Tengeri	máj.-jun. 1892	osend.	4.76—4.78
	szept.-okt. 1891	„	4.86—4.88
Zab	épest ez. tavasz	osend.	5.15—5.17
	„ „ „ őszre	„	5.43—5.47
Káposzta-repcze	—	lanyha	10.60—10.65

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. augusztus 3.

Magyar aranyjárdék 6%	110.60
Magyar aranyjárdék 4%	100.50
Magyar papírajárdék 5%	120.50
Magyar vasuti kölcsön	—
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsátás	—
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kibocsátás	117.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Magyar földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény záradékkal	—
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—
Magyar szőlőszemaváltási kötvény	—
Magyar nyereséjsorsjegy-kölcsön	142.75
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	136.50
Osztrák járadék papírban	95.75
Osztrák járadék ezüstben	95.25
Osztrák járadék aranyban	113.75
1860-ki államsorsjegyek	140.—

Idegenek névsora Aradon.

— Augusztus 3. —

Fehér Kereszt szálloda: Steinger Róbert vállalkozó, Temesvár. Dr. Balics Lajos tanár, Győr. Pimaresi Miksa magánzó, Schönberg. Starin Hermann mérnök és neje, Temesvár. Dr. Barna Ignác ügyvéd, Budapest. Szemere Pál őrnagy, Szeged. Podhoránszky N. ezredorvos, Nagyvárad. Breit N. főhadnagy, Temesvár.

Nádor szálloda: Singer Ede szerkesztő és neje, Bécs. Három Király szálloda: Kotz Károly jegyző, Radna. Szomorú János tanító, Pécska. Csorogár N. jegyző, Silingya. Ritter Károly birtokos, Szemlak.

Arany Kulcs szálloda: Fried Arnold kereskedő, Kurtakér. Voigtländer Oswald gyáros, Beál. Fischbein Mór kereskedő, Silingya. Weinberger Jakab kereskedő, Kavna. Rubin Jakab kereskedő, Kisjenő.

Magyar Korona szálloda: Weingartner Gyula felügyelő, Borosjenő. Maron Ferenc birtokos, Lippa.

Vasuti szálloda: Márton Lázárné és családja, Arad. Vörös űkör szálloda: Kiss Ferenc magánzó, Arad. Sztrojny János kereskedő, Arad.

KIS LOTTO.

Brünni:

36, 40, 89, 80, 62.

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. k. földmivvelésügyi miniszteriumnak f. é. 84276. számú körrendelete nyomán eszennel közhírré tétetik, hogy az osztrák-magyar monarchiából származó élő juhoknak Bajorországon való átvitele megengedett.

Az átvitel a hét bármelyik napján, s az osztrák-bajor határon levő valamennyi vasuti határállomáson át történhetik.

Arad, 1892. július 21-én.

A városi tanács.

8996 | 892.

592 2-3.

HIRDETMÉNY.

Oroszország keleti és északkeleti vidékein felmerült kolera-járvány esetleges behurcolásának megakadályozása, valamint a járvány befogadása és terjesztésére alkalmas ártalmak eltávolítása érdekében a nagym. k. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 53061. sz. a. kelt körrendelete, valamint a meghallgatott főorvos véleménye alapján a következő óvrendszabályok követését rendelem el:

1. Vendégfogadók, korosmárosok, magán-szállók és iparosszállók tulajdonosai, egyletek és intézetek, nemkülönben magánosok, kik idegen utasoknak, iparossegédeknek, munkásoknak vagy más idegeneknek szállást adnak, kötelesek az Oroszország keleti és északkeleti vidékekről érkező utasokat a beszállás után soron kívül a kapitányi hivatalnál bejelenteni.

2. Vendégfogadók, keresmák és több lakót magában foglaló nagy házak tulajdonosai kötelesek a trágát és szemetet az udvarukból mindennap, a kisebb házak tulajdonosai pedig minden harmadnap kihordatni, az udvart és ház elejét naponta felsepertetni, a vízfolyókat kisépertetni és méz-tejjel kiöblíteni.

3. Az utcára vagy folyókába szennyest vizet önteni, elhullott állatot vagy bármi állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe mellett tilos.

4. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított, sürgősen kitisztíttatni, az udvarán egy kádba vizet tartani, mely 100 liter vízre 5 klg. nyers carkolsav vagy 10 klg. vasgálicz felolvasztva álljon s ezen folyadékából az árnyékszékbe minden ülőhelyre 5-5 liter-számítva harmadnaponként beönteni, ezzel fertőtlenítenedők a szemetártó ládák és gödrök is.

5. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők.

6. Szükudvari házak kapui kora reggeltől késő estig tárva tartandók.

7. A kutak tisztán tartandók, a mellettük netán lévő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolások kiszáritandók, nehogy a kut vize a szennyest viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék, a rozsvízű kutak használata mellőzendő s a szomszédos megjelölt vízű kutak vize élvezendő.

8. A mézszárszék, valamint a piacon áruló henteszk vágótökéi, asztalai és a mérleg legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen romlott gyümölcsöt, a párolásra szánt félre-t gyümölcs kivételével, üzleti helyiségekben, vagy piacon elárúsítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tiltatik; élvezetre nem alkalmas tápszerek eldoboztatni és megsemmisíttetni fognak.

9. Nem élő, de még friss halak árulása csak d. e. 10 óráig engedtetik meg. Az el nem árusított halak pedig már kiadott megahagyásban foglalt módon megszáritandók.

10. Bérkocsisok, fuvarosok és közúti vasut álló helyei, úgy a városban, mint a vasutnál naponta többször felsepírendő, a trágya eltávolítandó és a külön kiadott utasításhoz képest naponta 4 ízben fertőtlenítenedő.

Kik a jelen hirdetményben foglalt óvintézkedéseket nem fogantositják, kihágást követnek el és az 1876. évi XIV. t.-cz. 7. §-ban előírt pénzbírsággal fognak sújtatni.

Az óvintézkedések fogantositásának ellenőrzésére az összes rendőri személyzet utasítatik.

Arad, 1892. július hó 27-én a kapitányi hivatal mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. belügyminiszterium körrendelete nyomán eszennel közhírré tétetik, hogy a hadtengerészeti hajóruhanczok iskolájába f. é. aug. hó végéig több 15-17 év közötti ifju vétetik fel.

Ezen iskolára vonatkozó ismertető füzet, melyben a felvételi feltételek is részletesen bent foglaltatnak, a városi katonai ügyosztálynál betekinthező.

Arad, 1892. évi július hó 30-án.

A városi tanács.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Szegeden.

20977 | II. V. 92.

595 1-3

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Bpest-Orsovai vonalának Szt.-Hubert állomásán egy emeletes felvételi épület, mosókonyha, szabadon álló árnyékszék, gazdasági udvar és állomás szivattyus kut lesz létesítendő.

Ezen építési munkálatok biztositása céljából eszennel nyílt pályázat hirdettetik és a pályázók felhivatnak, hogy a versenyfeltételek szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb f. évi augusztus hó 15-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőség titkári osztályánál benyujtsák.

Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni, óvadék fejében 1250 frt készpénz vagy megfelelő értékű és állami letétekre alkalmas értékpapirokban az alulirt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letétbe helyezendő, a letéti jegy pedig az ajánlathoz csatolandó.

A lepecsételt ajánlatok borítékai „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szt.-Hubert állomásán fogantositandó építési munkákra” felírással látandók el.

A végrehajtandó munkákra vonatkozó versenyfeltételek, szerződési tervezet és tervek f. évi augusztus hó 8-tól kezdve az alulirt üzletvezetőségnek építési és pályafentartási osztályában naponta 8 órától 2 óráig betekinthezők.

A m. kir. államvasutak üzletvezetősége Szegeden.

91470 | 92. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény

darabos és kockaszén szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak alkalmazottai magán-szükségletének részbeni fedezésére, valamint személykocsik és hivatalos helyiségek fűtésére a jövő 1893. évi január hótól egy, esetleg három évi időtartamra évenként szükséges mintegy 32000 azaz harminckétezer tonna darabos vagy kocka szén szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdetünk a következő feltételek mellett:

1. A fent kitüntetett mennyiség csak megközelítő előirányzatot képez, minél fogva az a liquit, barna és kőszén szállítást tárgyzó 65465 | 92. számú különleges feltételek 5. §-a értelmében egy negyedrésszel általunk szabad tetszésünk szerint felemelhető vagy leszállítható. Fentartjuk magunknak a jogot, hogy a fentebb kitüntetett évi mennyiség szállítását egy, esetleg három évi időtartamra is biztosíthatjuk, ha t. i. ezen hosszabb időre történő kötés által előnyösebb árak érhetőek el.

2. A szállítás egyébként az anyagok szállítására vonatkozó 129381 | 91. számú általános és a liquit, barna és kőszénre vonatkozó 65465 | 92. sz. különleges feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a pályázati határidőig a m. kir. államvasutak anyag- és leltár-beszerezési szakosztályánál (Budapest VI. ker. Andrassy-ut 75, sz. II. emelet) és az üzletvezetőségknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtarunknál a megállapított ár előzetes lefizetése mellett posta útján megszerezhetők. Az általános feltételekért 25 kr., a különleges feltételekért 15 kr. fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a fennebbi feltételeket jól ismeri és azokat a mennyiben jelen hirdetmény folytán változást nem szenvednek, egész terjedelmükben elfogadja.

3. A fent kitüntetett szénmennyiség a szükséghez képest havi részletekben még pedig tulnyomó részben a téli hónapokban szállítandó és az időnkénti tényleges havi szükséglet mindég a megelőző hó második felében fog megengedetni.

4. Újabb képződésű barna szén (liquit), valamint az oly tulajdonsággal bíró szén, mely a tü-

zelésnél összesül s ez által az égési folyamatot megátalja, a tüzet eloltja, tekintetbe nem vétetik.

5. A szállítás a magy. kir. államvasutak valamely állomására bérmentve eszközözendő és a beszállítási hely az ajánlatban pontosan kiteendő, megjegyzetetik, hogy a szén a különleges feltételek 6. §-a értelmében a megállapított szállítási helyen vasuti vagonokba rakva adandó át.

6. Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon bányá, hol az ajánlott szén termeltetni fog és fentartjuk magunknak a jogot, hogy kiküldött közegek által erről bármikor meggyőződést szerzhessünk.

7. Mindazon czégek, melyek mindeddig nem állottak szállítási viszonyban a m. kir. államvasutakkal, tehát előttünk ismeretlenek szállítási képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt tartoznak az ajánlathoz csatolni.

8. Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy az ajánlott szén hazai vagy külföldi származású-e? A belföldinek jelzett szén akkor fog hazai származásának tekintetni, ha ez azon kereskedelmi és iparkamara által kiállított bizonyítvánnyal igazoltatik, a melynek kerületében a termelési hely fekszik.

9. Az ajánlatban kiteendő, hogy az ajánlott szén mily gőzfejlesztő képességgel bír, azaz hogy egy kilogramm szén hány kilogramm vizet gőzlőgtet el, továbbá az eléghetetlen részek százalékos mennyisége és a calorikus érték.

10. A szénnek ára tonnánként vasuti kocsikba rakva bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítva és pedig külön a darabos és külön a kockaszénre nézve külön az egy és külön a három évi szállításra számokkal és betűkkel olvashatóan teendő ki, de kiteendő egyszersmind az ajánlaton a szénnek ára a vasuti kocsikba felrakva, bérmentve a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomásra is.

Ajánlatok, melyekben javítások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vehetők.

11. Megengedetetik, hogy a fentebb kitüntetett egész mennyiségre vagy annak csak egy részére tétessék ajánlat.

12. Minden ajánló köteles kívánatukra próbaszén szállítani, mely próbaszén az ajánlati ár alapján fog fizettetni.

13. Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve eszen külczimmel:

„Ajánlat darabos és kockaszénre a 91470 | 92. számhoz” 1892. évi augusztus hó 23-ának déli 12 órájáig az anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyujtandók, vagy posta útján beküldendők.

14. Bántpénz gyanánt az egy évre ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5 százalékos készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi augusztus hó 22-ének déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letéendő.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizennégy napnál nem régebb utolsó napiárfolyam szerinti értékben — azonban névértéken felül sohasem — vétetnek számításba.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlítettő, az arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

15. Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen, hogy ajánlattevő ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti, az ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

16. Különösen figyelmeztetnek a pályázni szándékozók, hogy ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy pótlólag vagy pedig táviratilag tétetnek — végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bántpénz le nem tétetett, figyelembe vétetni nem fognak.

17. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt — tekintet nélkül az árra — szabadon választasson, továbbá hogy az ajánlott mennyiségből tetezés szerinti rész mennyiség szállítását engedhesse át, ha csak az illető ajánlatban az ellenkező világosan ki nem kötetik és végre hogy a cél elérésére tetezés szerint bármely más intézkedést is tehesen.

Budapestben, 1892. július hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Üzlet-megnyitás.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **fő-ut 2-ik szám alatt a városházával szemben**

fűszer-, csemege- és gyarmatáru üzletet nyitottunk.

597 2-8

Teljes igyekezettel azon leszünk, hogy az igen tisztelt közönség bizalmát pontos, jutányos és minden igényeknek megfelelő kiszolgálás által kiérdemljük. A n. é. közönség szives pártfogásáért esdve, maradunk teljes tisztelettel

DÜRR TESTVÉREK.

Azonkívül melegen ajánljuk

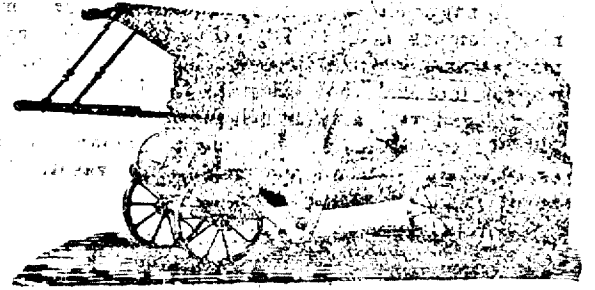
valódi francia és magyar pezsgőinket

és kiváló minőségű

COGNACUNKAT,

valamint kitűnő

csemege és asztali borainkat.

Gazdasági gépek

és eszközök.

ugymint egy és kétvasu ekék, vefőgépek, rosták, konkolyozók (trieurek), technikai cikkek, olaj, cement, zsákok

legjobb minőségben,

továbbá Szollás-féle

kazánköelleni óvszer

„Isolvit“

gőzgépek, mozdonyok és kazánok számára, azonnal és jutányos árak mellett kaphatók

Pollák és Polgárnál

Arad, főtér II. sz. 559 8-10

12085 | 892.

600 1-3

Hirdetés.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter urnak 36672 | 892/ sz. a. kelt reedelete nyomán tudomásvétel és az érdekelteknek megfelelő tájékoztatása végett ezennel közhírré tétetik, hogy a breslauer kir. kormány az osztrák-magyar monarchiából származó élő juhok átvitelére tekintetben f. é. június 8-án 279. sz. a. újabb intézkedéseket léptette életbe:

Az intézkedés részletei a városi levéltárban megtekinthetők.

Arad, 1892. július hó 16-án.

A városi tanács.

11939 | 892.

601 1-3

Hirdetés.

Tekintettel arra, hogy úgy a köz mint a magán életre kiszámíthatatlan horderővel és megbecsülhetlen előnnyel jár az időszámítás egységes volta s tekintettel arra, hogy a közép-európai egységes időszámítás az ország összes közforgalmi intézeteinél a vasuti, posta és távirat szolgálatban, nemkülönbben az állami hatóságok nagy részénél és Budapest fő és székelyvárosban már kötelezőleg életbe is van léptetve: ennél fogva a nagymélt. m. kir. belügyminiszterium 51200-IV-5 | 892. sz. a. kelt körrendelete nyomán, mihez tartás és köztudomásra való hozatal végett ezennel közhírré tétetik, hogy e végből miszerint az egységes közép-európai időről minden hivatal naponként pontos és megbízható tájékoztatást szerezhesse, a kereskedelemügyi miniszter ur intézkedett, hogy a hazai összes vasuti állomások, valamint a posta és távirat hivatalok naponként a közép-európai idő szerinti déli 12 órákor a budapesti meteorológiai intézetből a m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség utján pontos jelzést kapjanak. Egyébiránt az időjárás a vasuti, illetőleg a posta és távirat állomásokon kívül külön berendezések (jelző vezetékek) által leendő közvetítéséről a kereskedelemügyi miniszter ur engedélyének előzetes kieszákolése mellett az érdekeltek az engedély megadása alkalmával meghatározott módon és saját költségükön megköszönhetnek.

Arad, 1892. évi július hó 16-án.

A városi tanács.

161 | 892.

603 1-3

564-892. gazd. sz.

599 1-3

Árlejtési hirdetés.

A radnai kir. járásbíró és m. kir. adóhivatal helyiségeit képező kir. kincstári épületnek a telekkönyv elhelyezhetése céljából leendő kibővítési átalakítási és helyreállítási munka elvállalásáért **folyo évi augusztus hó 13-ika napja d. e. 10 órákor** a radnai kir. járásbíró helyiségében 1838 frt 20 kr. kikialtási ár mellett nyilvános árlejtés fog tartatni.

Írásbeli zárt ajánlatok 50 kros bélyeg és a kikialtási ár 10 százalékát tevő bánatpénzzel el látva a szóbeli árlejtés megkezdése előtt a radnai kir. járásbírósnál benyújthatók.

Az árlejtési feltételek és költségvetési iratok a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt a kir. járásbírósnál Radnán 1892. évi július hó 29-én.

Bartos Gusztáv,
kir. jbró.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi szegények házának kiépítésével kapcsolatos munkák elvállalása iránt f. évi augusztus hó 8-án d. e. 10 órákor árlejtést tart.

Kikialtási ár 28609 frt 40 kr.

Bánatpénzzel leteendő a kikialtási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a tervek és a költségvetés a mérnöki hivatalnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi augusztus hó 1-én tartott üléséből.

P a r e c z,
tanácsnok.

14551 | 892. sz.

Aradvármegye alispánjától.

Árlejtési hirdetés.

Aradvármegye törvényhatósága Aradon, egy lovassági laktanyát épített, s ennek munkálatai 600,000 frtnyi összeggel vannak költségelirányozva.

Ezen építkezési munkát foganatosításának biztosítása céljából **folyo 1892. évi augusztus hó 29-ikének d. e. 10 órájára**, az alispáni hivatal helyiségeibe, zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájig Aradvármegye alispáni hivatalához annyival is inkább beadni igyekezzenek, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek Aradvármegye alispáni hivatalának kitéve vannak és megtekinthetők. A feltételek közül, tájékoztatás végett kiemeltetik, hogy az ajánlatok az egész munkacsoportra együttesen teendő, hogy továbbá az építkezésnek 1894. évi augusztus hó 15-éig kell befejeznie s hogy végre az ajánlatok 25.000 frtnyi bánatpénzt kötelez a vármegye pénztáránál előzetesen letenni.

Aradon, 1892. évi július hó 29-én.

Szathmáry Gyula,

593 3-3

alispán.

Cognac-quint-kivonat.

Védjegy a cognac-quint-kivonat számára.

Kitűnő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom e jónak bizonyult különlegességet.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére 16 frt o. é. Készítési utasítás ingyen mellékeltek. Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmulhatlan pálinka-erősítő-kivonatom által; ez az italoknak kellemes, erőteljes ízét ad és csakis nálam kapható. Ára kilónként 3 frt 50 kr. (600 1000 literre) használati utasítással együtt.

E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi essenciát, rum, szilvapálinka, fűrköly, fűkeserű, valamint a létező likörök, szeszesek, éczet és boreczet készítésére felülmulhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek.

Arjegyzékek ingyen.

Egészséges gyártmányokért kezeskedem vállalom.

POLLÁK KÁROLY FÜLÖP

essencia-különlegességek gyára Prágában.

(Tisztos képviselők kerestetnek.)

599 9-50